

International Interdisciplinary Research Journal

WORLD OF SCIENCE

Development & Science & Education

«SCIENTIFIC ACADEMY»

Development & Science & Education

**“WORLD OF SCIENCE”
REPUBLICAN SCIENTIFIC JOURNAL**

COLLECTION OF MATERIALS

25th MAY 2023

Volume-6, Issue- 5

UZBEKISTON

This collection includes articles that originated in the scientific-methodological Journal “World of Science”. This journal aims to implement creative ideas, proposals and solutions for the implementation and design of innovative educational technologies in the process of developing the modern educational system, directions in the development of integrative education. The materials of this journal can be used by professors, teachers of academic lyceums and professional colleges and secondary schools, independent researchers, undergraduates, scientific workers, talented students and researchers working in this field.

Note! The authors are personally responsible for the veracity of the figures, data in the articles included in the collection of journal Materials and the correctness of the quotes presented.

EDITORIAL

Editor in cheif:

Kurbonova Muqaddas Omonovna
Fergana State University, Doctor of philosophy in philological Sciences, PhD
Editor in charge:

Yusufjonov Kuyoshbek Komiljon ugli
Fergana State University

Abdurakhmonov Sarvar Abdumajid ugli
Fergana State University

MEMBERS OF THE EDITORIAL BOARD

**MAKSUDOV ULUGBEK
KURBANOVICH**
*Fergana State University,
Acting associate professor of
the Department of pedagogy,
doctor of philosophy in
Pedagogical Sciences (PhD).
Uzbekistan.*

**SHAMSIEVA
MAKHFUZAKHON KHUJA
KIZI**
*Doctor of Philosophy in
Historical Sciences, Associate
Professor of Fergana State
University*

**MATLYUBA KAKHKHOROVA
MANOFOVNA**
*International Islamic Academy
of Uzbekistan. Department of
"International Relations and
Social Sciences", doctor of
philosophy (DSc), professor*

SULAYMANOV QURVONALI
*Candidate of Historical
Sciences, Associate
Professor, Department of
Magistracy, Head of the
department.*

**RAHMATOV GULOMJON
RAHMONBERDIYEVICH**
*Doctor of Philosophy (PhD) in
Technical Sciences of Fergana
State University*

**ALLAMBERGENOVA
GULJAKHAN AYTBAEVNA**
*Doctor of philosophy in filology
sciences (PhD), Associate
Professor, Department of
Karakalpak literature,
Karakalpak State University,
Uzbekistan.*

**OTEMISOV AZIZ
ZARLIQBAEVICH**

*Doctor of philosophy in filology
sciences Associate Professor
Karakalpak State University,
Uzbekistan*

**JOLLIBEKOVA INDIRA
BAKHITOVNA**

*Doctor of philosophy in
historical sciences Associate
Professor Karakalpak State
University, Uzbekistan*

**BUTABOEV
MAHAMMADJON
TUYCHIEVICH**

*Professor of the Department of
Economics, Faculty of
Economics, Fergana
Polytechnic Institute Uzbekistan*

**SALAEVA MUBORAK
SABUROVNA**

*Acting Professor of the
Department of "Pedagogy of
Primary Education", Tashkent
State Pedagogical University
named after Nizami.*

**ANOROV RUSTAMJON
ABDURAHMONOVICH**

*Doctor of philosophy in
technics (PhD) and vice director
of the Tashkent State Technical
University named after Islam
Karimov | Kokand branch.*

**SEYTNAZAROVA INJAYIM
YERZHANOVNA**

*Candidate of Philological
Sciences, Associate Professor of
Karakalpak State University*

**UMARHOJAYEV MUKHTAR
ISHANHOJAEVICH**

*Andijan State Institute of
Foreign Languages, Head of the
Department of German
Language Theory and Practice,
Ph.D., Professor*

**MAVLONOVA DILOBAR
MAKHKAMOVNA**

*Doctor of Philosophy (Ph.D.)
Economics, docent Tashkent
State University of Economics*

FAYZULLAEV BURKHON

*Samarkand State University,
Faculty of Geography and
Ecology, Associate Professor,
Department of Ecology and Life
Safety, Candidate of Biological
Sciences, Associate Professor.*

**YUSUPOV DILMUROD
TURDIALIYEVYCH**

*Senior researcher at the
Institute of Energy Problems of
the Academy of Sciences of the
Republic of Uzbekistan*

**KARAKULOV FARKHOD
ZAYPUDINOVICH**

*Doctor of Philosophy (Ph.D.)
Economics, docent Tashkent
State University of Economics*

**DAULETMURATOV
MUKHAMEDALI
MIRZAMURATOVICH**

*Head of the Department of
Karakalpakstan Institute of
Agriculture and Agro-
Technology, Doctor of
Philosophy (PhD) in*

*Agricultural Sciences.
Uzbekistan*

BAUADDIN ALLAMURATOV

*Nukus State Pedagogical
Institute, Professor of the
department Methodology of
teaching zoology and human
morphophysiology.*

**KHAMINOV BURKHON
TURGUNOVICH**

*Associate professor of Kokand
branch of Tashkent State
Technical University*

**MIRZAMBETOV ABDIRASHIT
BAZARBAEVICH**

*Doctor of philosophy of
Agricultural Sciences (PhD),
acting associate professor of
Karakalpakstan Institute of
Agriculture and
Agrotechnology.*

**TOREMURATOV
MUKHAMMEDIYAR
SHADIMURATOVICH**

*Karakalpak Institute of
Agriculture and
Agrotechnology, Department of
Fisheries, PhD.*

MELIBAEV MUKHTARDJAN

*Candidate of physical and
math. sciences assistant
professor of the Department of
Physics and Astronomy of the
Kokand State Pedagogical
Institute*

BOZOROV NOSIRJON

*Candidate of physical and
math. sciences assistant
professor of the Department of
Physics and Astronomy of the
Kokand State Pedagogical
Institute*

**UTEPBERGENOV BAZARBAI
KENGESBAEVICH**

*Karakalpakstan Institute of
Agriculture and
Agrotechnologies, Associate
Professor of the Department of
"Mechanization of Agriculture»*

**AYTBAEV KUUANISHBAY
DJUMASHOVICH**

*Karakalpakstan Institute of
Agriculture and
Agrotechnologies "Farming,
selection and seed production
of agricultural crops" head of*

*the department, associate
professor*

**ALIMA PIRNIYAZOVA
KUDYAROVNA**

*Doctor of sciences, docent,
Nukus State Pedagogical
Institute*

**TANIRBERGENOV JENISBAY
OTEPBERGENOVICH**

*Doctor of philosophy in
philological sciences PhD,
docent, Karakalpak state
university*

**DANIYEVA YARKIN
CHORIYEVNA**

*Associate Professor of the
Faculty of Sports Activity and
Management of Termiz State
University, Candidate of
Pedagogical Sciences*

**MAKHAMOVA DILAFRUZ
YULDASHEVNA**

*Docent, of the Department of
Soil science National university
of Uzbekistan named
M.Ulugbek*

TABLE OF CONTENTS

<i>EKOLOGIK TA'LIM -TARBIYADA O'RTA OSIYO ALLOMALARI MEROSINI O'RNINI</i> Ahmedova Dिल्фуза Mahammadovna	15
<i>ВЗАИМОВЛИЯНИЕ ПИТАТЕЛЬНЫХ ВЕЩЕСТВ В ПОЧВЕННЫХ СРЕДАХ У ХЛОПЧАТНИКА</i> Ахмедова Д.М	20
<i>SUN'Y KOVAKLAR-IRRIGATSIYA EROZIYASIGA QARSHI KURASHDA O'ZIGA XOS SAMARALI VOSITADIR</i> Sh.Xalmatova S.Usmonov X.Mamasidiqov	27
<i>MANZARALI O 'SIMLIKLARNING INSON HAYOTIDAGI Ahamiyati</i> M.T. Abdullayeva	30
<i>YOZGI SAYOHATNOMA</i> Baturova Gavxar O'ljaboy qizi	35
<i>YOSHLARDA MAS'ULIYAT HISSINI TARBIYALASHNING IJTIMOIIY-FALSAFIY MOHIYATI</i> Jumaniyazova Nasiba Saparbayevna Nazarova Nilufar Jo'rayevna Raxmanov Dustmurod Abdinazarovich	39
<i>OILALARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARINI SOTSIOLOGIK TAHLILI (HARBIY XIZMATCHILARNING OILASI MISOLIDA)</i> Raxmonov Dustmurod Abdinazarovich Jumaniyazova Nasiba Saparbayevna Nazarova Nilufar Jo'rayevna	43
<i>AHOLINI FAVQULODDA VAZIYATLARDA HARAKATLANISHGA TAYYORLASH SOHASIDA TA'LIM BERISH USLUBIYOTI</i> Xusanova Sumbul Islamovna Tuymurodov Jur'at	48
<i>GLITSIRRIZIN KISLOTASI BILAN GOSSIPOLNING SHIFF ASOSI HOSILALARI BILAN SUPRAMOLEKULAR KOMPLEKSLARINI OLISH</i> Sheraliyeva Dilnoza Alimov Alisher Erkinovich Rejepov Kuralbay Jadigerovich Matchanov Alimjon Davlatboyevich	53
<i>XONA AKUSTIKASI UCHUN CHEKLI ELEMENTLAR USULLARINING TAHLILI</i> Raximov Baxtiyorjon Ne'matovich Xudayberganov Jo'rabek Davlatboyevich	57
<i>УЯЗВИМОСТИ ЗАЩИТЫ БЕСПРОВОДНЫХ СЕТЕЙ</i> Рахимов Бахтиёржон Неъматович Ибрагимов Дониёр Бахтиярович	64
<i>COMPARATIVE ANALYSIS OF MODERN METHODS OF ELIMINATING ACOUSTIC ECHO INTERFERENCE IN TELECOMMUNICATION SYSTEMS</i> Raximov Baxtiyorjon Ne'matovich Xudayberganov Jurabek Davlatboyevich	74
<i>KORXONA RESURSLARINI BOSHQARISH TIZIMI (ERP) ORQALI BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL ETISH</i> Ortiqov Ulug'bek Akrombek o'g'li Xasanov Jaxongir Jamshidovich	80
<i>ЭПИЗОТИК ФАВҚУЛОДДА ВАЗИЯТЛАРДАН МУҲОФАЗА ҚИЛИШДА ИННОВАЦИОН УСУЛ - МАЙДА ШОХЛИ ҲАЙВОНЛАР БРУЦЕЛЛЕЗИНИНГ ТАКОМИЛЛАШТИРИЛГАН ДИАГНОСТИКАСИ ВА ОЛДИНИ ОЛИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ</i>	85

Турдикулов А.А Базарбоев А.А Улугмуратов А.Д	
<i>AKVAPONIKADA MAXSULOT YETISHTIRISH USULLARI.</i> Baxriddinova Husnimohposhsho Nuriddin qizi	89
<i>СИСТЕМА АВТОМАТИЗИРОВАННОГО УПРАВЛЕНИЯ РАСХОДА ВОДЫ В КАНАЛИЗАЦИОННОЙ НАСОСНОЙ СТАНЦИИ</i> Нигматов Азизжон Махкамovich Юнусова Сайёра Тошкенбоевна Абдукадирова Камила Бахадировна	92
<i>ИСТОРИЯ ДИАГНОСТИКИ БРУЦЕЛЛЕЗА ЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ЖИВОТНЫХ</i> А.А.Саидов А.Д.Улугмуратов Б.Х.Куватов Ф.Н.Мухтаров	99
<i>O'ZBEKISTONDA RAQAMLI BANKNING IQTISODIYOTDAGI O'RNI</i> Botirjon Usmanov	103
<i>URUG' MEVALI DARAXTLARNI QIZIL QON SHIRASIDAN HIMOYALASHNING ILMIY ASOSLARI</i> S.A.Mirzayeva D.A.Umaralieva M.Q.Dovutova	106
<i>МЕТОДИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ И ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ В УЗБЕКСКИХ ШКОЛАХ</i> Эшннйёзова Маржона Шерали кизи	109
<i>ХЎЖАЛИК ҲИСОБИ ТЎҒРИСИДА ТУШУНЧА ВА УНИНГ ТУРЛАРИ, АҲАМИЯТИ ҲАМДА УЛАРДА ҚўЛЛАНИЛАДИГАН ЎЛЧОВ БИРЛИКЛАРИ</i> Хушбоқова Нигора Ғайрат кизи	115
<i>ПУЛЛАР ВА ҚИММАТЛИ ҚОҒОЗЛАР - ФУҚАРОЛИК ҲУҚУҚИНИНГ ОБЪЕКТИ СИФАТИДА</i> Хушбоқова Нигора Ғайрат кизи	121
<i>АСПЕКТЫ ТЕМПА РОСТА КРАНИОФАСЦИАЛЬНОЙ ОБЛАСТИ ДЕТЕЙ С ОДНОСТОРОННИМИ ВРОЖДЕННЫМИ РАСЩЕЛИНАМИ ГУБЫ И НЁБА</i> Камбарова Шахноза Алихусейновна	128
<i>AVTOBUS VA MIKROAVTOBUS YO'NALISHLARIDA HARAKATLANISH TEZLIGINING O'ZGARISHI VA ULARGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR</i> Sirojiddin Kengboyev Dusanova Gulshod Bekchanova Sevinch	133
<i>СВОЙСТВА ФОСФАТОВ ЦИНКА И ИХ ПРИМЕНЕНИЕ</i> Давлатов Ф.Ф	135
<i>IOT TEXNOLOGIYALARIGA YO'NALTIRILGAN SIGNALLARGA RAQAMLI ISHLOV BERISH</i> Maxmudjonova Gulshanoy Mamirjon qizi	138
<i>TRANSLATION TRAINING ON AGRARIAN ARTICLES AND TEXBOOKS VIA THE METHODS OF TRANSLATION</i> Aripova Shoirra Djurakulovna	144
<i>“ИННОВАЦИОННЫЕ РЕШЕНИЯ В ТЕХНОЛОГИЯХ СУШКИ ЗЕРНОВЫХ ПРОДУКТОВ”</i> Бўронов Бобирмирзо Алишер ўғли	147
<i>PSIXOLOGIYA FANI RIVOJLANISHIDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING AHAMIYATI</i> Babakulov Begzod Isomiddinova Sarviniso	151

Jaloliddinova Sevinch	
<i>СНИЖЕНИЕ ЭНЕРГОПОТРЕБЛЕНИЯ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ</i> Ахмет Алламбергенов Гульжамал Удербоева Акылбек Жадигеров	156
<i>TURKIY TILLAR O'RTASIDA AUDIO TARJIMALARNI AMALGA OSHIRISH DOLZARBLIGI</i> Abidova Shaxnoza Baxodirovna Sharipov Zohirjon Zokirjon o'g'li	159
<i>ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЙ ДЛЯ РИСКОВЫХ ЗАДАЧ В УСЛОВИЯХ НЕОПРЕДЕЛЕННОСТИ</i> К.К.Сейтназаров Н.С.Мухиятдинов М.М.Урынбаева	164
<i>O'ZBEKISTONDA CHIQINDILAR BOSHQARISH IQTISODIYOTI MUAMMOLAR VA YECHIMLAR</i> Kh.Nazarov	169
<i>JAMES COOPER - AS A WRITER OF SYMBOLISM</i> Temirboyeva Muaddat Mukhammedova N.E	176
<i>INGLIZ VA O'ZBEK MAQOLLARING GENDER XUSUSIYATLARI</i> Nazarova Gulbahor Pirmanovna Roxila Bafoeva	181
<i>DUNYO MAMLAKATLARIDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING TUTGAN O'RNI</i> Abdujabborov Islomiddin Asadillo o'g'li	184
<i>O'ZBEK SHEVALARIGA NAZARIY YONDASHUV</i> Normuhammedova Ammagul	188
<i>KORXONADA XODIMLARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASI VA TEXNALOGIYASI</i> Muhammadiyeva Mahliyo Abduvaxobov Javoxirbek	192
<i>KORXONALARNING INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING O'RNI</i> Muhammadiyeva Mahliyo Muhammadaliyev Izzatillo	197
<i>XIX ASR TARIXIY OBIDASI, "JOME" MASJID VA MADRASASI: KECHA VA BUGUN</i> Nosirova Muattar	201
<i>FAN: QISHLOQ XO'JALIGI SUV OMBORLARINING GIDRAVLIK VA GIDRALOGIK JARAYONLARINI RAQAMLASHTIRISH</i> Samiyev Luqmon Turdiyev Akbarali	203
<i>XORIJIIY TILLARNI O'QITISHDA PEDAGOGIK VA AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH MUAMMOLARI</i> Ergasheva Fazilat Botirovna	210
<i>ДАВЛАТ ХАРИДЛАРИДА КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШНИНГ ХАЛҚАРО СТАНДАРТЛАРИ</i> Нодир Ахроркулович Кахоров	213
<i>АҲОЛИНИ СЕЛ ОҚИМИ ВА СУВ ТОШҚИНИ БИЛАН БОҒЛИҚ ФАВҚУЛОДДА ВАЗИЯТЛАРДА ТЎҒРИ ҲАРАКАТ ҚИЛИШГА ТАЙЁРЛАШ ХАМДА ЎҚТИШ ТИЗИМИНИ ЙЎЛГА ҚЎЙИШ</i> Рахманов Шарифжон Валижанович Юлдошев Шахбоз Хошимжон ўғли Арслонов Максуд Асомжон ўғли	218

ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ СУҒУРТА БОЗОРИДА ИЖТИМОЙ СУҒУРТА ХИЗМАТЛАРИНИНГ ЎРНИ А.А.Тожаиев Н.Ю.Гофурова	225
“AVESTO” KITOBIDAGI PEDAGOGIK QARASHLAR VA ULARNING YOSH AVLOD UCHUN AHAMIYATI Abduqadirova Shukrona Davlat qizi	230
MEHNAT MUNOSABATLARIDA GENDER TENGLIGI MUAMMOLARI Xushnazarova Lobar Muhiddinovna	234
СОДЕРЖАНИЕ И СУЩНОСТЬ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ТАМОЖЕННЫХ ДОГОВОРОВ, А ТАКЖЕ ЕЕ МЕСТО В ОБЕСПЕЧЕНИИ БЕЗОПАСНОСТИ СТРАНЫ Авазбекова Диёра Латифжон кизи	238
SURUNKALI SOMATIK KASALLIKLARNING PSIXOLOGIK JIHATLARI Salimova Marjona Salomovna	244
MASHQ QILISH JARAYONIDA SPORTCHILARNING CHIDAMKORLIK SIFATINI ANIQLASHDA PEDAGOGIK USLUBLARI Narziqulov Iffixor Farmonovich	246
CULTURAL PROBLEMS IN TEACHING AND LEARNING OF ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE Khamidov Doniyor Sadikovich	250
ОДАМ САВДОСИ ЖИНОЯТЛАРИНИНГ ТУШУНЧАСИ ВА ОЛДИНИ ОЛИШ БЎЙИЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР Мирхамидова Дурдона Мирсодиқ кизи	252
МЕБЕЛЬ И ОБОРУДОВАНИЕ ДЛЯ СОВРЕМЕННОЙ БИБЛИОТЕКИ Дмитриева Ирина Валентиновна Аликулов Мирзакул Абдуразок угли	259
AKADEMIK XADICHA SULAYMONOVANING XAYOT YO'LI YOSH YURISTLARGA O'RNAK Jo'rayev Javoxir Meliboy o'g'li	264
O'ZBEKISTONDA ELEKTRON HUKUMAT Abdirahimov Ulug'bek O'tkur o'g'li	267
HAYVONLAR EKOLOGIYASI TARKIBIGA KIRUVCHI POPULYATSIYA GENERATSIYALARI Usmonov Dilmurod Dolimovich Qirgizov Samandar Azizbek o'g'li Sobirov Islomjon Ilhomjon o'g'li	271
THE IMPORTANCE OF THEORETICAL LINGUISTICS Sabirova Nafisa Qurolbayevna	276
TABIIY FANLARGA OID ILK INVARIANT VA VARIANTIV TUSHUNCHALARNI SHAKLLANTIRISH NAZARIYASI VA METODIKASI Musurmonova Maxfuza Abdukayim qizi	278
GENERAL M.SKOBELEVNING PLEVNA UCHUN BO'LGAN JANGLARDA MAHORATI Azimqulov Xolmuhammad Azimqul o'gli	283
ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОБУЧЕНИЯ Н. Бахридинов З. Тураев	292
QURILISH LOYIHALARI UCHUN YER AJRATISHNING HUQUQIY TARTIBI. Normatov Ermamat	301
“MUHABBATNOMA” ASARINING MORFOLOGIK O'ZIGA XOSLIKLARI Azatova Guliston	305
“RAVZATU-S-SAFO” SHERMUHAMMAD MUNIS TARJIMASIDA. Kuryozova Dilfuza Amanbayevna	309

<i>BOSHLANG'ICH TA'LIMDA FONETIKA VA GRAFIKANI O'QITISH METODIKASI</i> Baxromova Mexriniso Maxmud qizi	313
<i>GIPERBOLIK TIPDAGI TENGLAMALAR UCHUN TURLI YARIM TEKISLIKDAGI XARAKTERISTIK TO'RTBURCHAKDA BERILGAN CHEGARAVIY MASALA YECHIMINING YAGONALIGI HAQIDA.</i> Abduqodirov Bobomurod Anvarjon o'g'li	322
<i>PEDAGOGIK FAOLIYATGA TAYORLASH MODELLARI</i> Sadikova Shoira Odeldjanovna	327
<i>MAKTAB KIMYO DARSLARINI ART TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANIB TASHKIL ETISH</i> Jo'rayev Murod Maxmarajab o'g'li Xasanov Asadbek To'liqin o'g'li Qudratuv Javohir Jahongir o'g'li Yo'ldoshev Xurshid Qahramon o'g'li	332
<i>EFFECTIVE USE OF MODERN INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN LEARNING ENGLISH</i> Mamasobirova Marhabo Tolib qizi	336
<i>COMMON READING STRATEGIES FOR ADULT READERS</i> Aripbayeva Gulchekhra Meirbek qizi	340
<i>IN ISAJAN SULTAN'S STORY "TREASURER" HIZR IMAGE INTERPRETATION.</i> Kurbanova Feruza Agzamovna	343
<i>NEMIS TILINI METODLARI</i> Axmedova Sayyora Abduraimovna	347
<i>MAHMUDXO'JA BEHBUDIY</i> Abdujalilova Gulhayoxon Jaloliddin qizi	350
<i>ХАЛҚАРО ВАЛЮТА МУНОСАБАТЛАРИНИ ТАРТИБГА СОЛИШ ТИЗИМИ ВА УНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ</i> Исломов Азизбек Ислом ўғли	354
<i>QIYNOQQA QARSHI KURASHISH BO'YICHA XALQARO STANDARTLAR VA XORIJIY TAJRIBA</i> Xamrayev Abdulbositho'ja Toshpulot o'g'li	359
<i>"RAVISHNING LEKSEMIK XUSUSIYATLARI"</i> Ismatillayev Ilhomjon Shamsiddin o'g'li	366
<i>PEDAGOGIK JAMOADA SOG'LOM IJTIMOIIY MUHITNI SHAKLLANTIRISHDA RAHBAR FAOLIYATINING INNOVATSION SHAKLLARI, METODLARI VA VOSITALARI.</i> Saidqulova Gavhar Odiljon qizi	369
<i>O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MARKAZIY BANKINING RIVOJLANISH BOSQICHLARI JIZZAX VILOYATI BOSH BOSHQARMASI TO'LOV TIZIMI VA UNING TASHKIL ETILISHI</i> Abdullayev Ortiqboy Sindor o'g'li Dr.S.Dili	372
<i>ROLE OF INDEPENDENT EDUCATION IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES</i> Erkinov Jamshid Sodiqjon o'g'li	377
<i>IDROK SHAKLLANISHINING YOSHGA DOIR XUSUSIYATLARI.</i> Shovxiev Luqmoniddin Boynazar o'g'li Balibekova Gulshoda Saydulla qizi	380
<i>TEACHING READING THROUGH ACTIVITIES IN PRIMARY SCHOOL</i> Qulboyeva Gulasal	383
<i>MARKAZIY OSIYONING KARVON YO'LLARI, INFRATUZULMALARI VA XIZMAT KO'RSATISH TIZIMI. (QADIMGI DAVRDAN XVI ASRLARGACHA)</i> Rahmatova Malika Sherzodovna	387
<i>МЕХАНИЗМ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ВОЗМОЖНОСТЯМИ В ПРЕДПРИЯТИЯХ ТЕКСТИЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В РЕГИОНАХ</i>	392

Абдурахимов Сарварбек Ойбек ўғли <i>ОПТИМИЗАЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ ЗАПАСАМИ СЫРЬЯ НА МАСЛОЖИРОВЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ: СТРАТЕГИИ И МЕТОДЫ</i> Рузибуваев Голибжон Халилбуво ўгли	399
<i>O'SMIR YOSHLARNI KASB-HUNARGA O'RGATISHDA PSIXOLOGIK-PEDAGOGIK MUAMMOLAR VA ULARGA HOZIRGI ZAMON TALABIDA YECHIMLAR</i> Bekmuratova Sulukhan	405
<i>HOZIRGI ZAMON TA'LIM TIZIMIDA FIZIKANING O'RNI</i> Sağınbaeva Damexan	408
<i>MARKAZIY OSIYO - INSONIYAT SIVILIZATSIYASI MARKAZLARIDAN BIRI</i> Xojamuratova Shadlikhan	411
<i>BIR ASR DAVOMIDA TAKOMILLASHGAN TESLA IXTIROSI VA HOZIRGI KUN TEXNOLOGIYASIDA TUTGAN O'RNI</i> Maksudov N. F Alisherova D. B Abdumannobov N. Z	413
<i>"MODERN APPROACHES IN TEACHING ESP"</i> Xasanov Davirbek Abdumalik o'g'li	418
<i>XALQARO BIRLIKLAR TIZIMI</i> Abdubannayeva Muslima Akbarov Saydulloxon	421
<i>QISHLOQ XO'JALIGIDA XALQARO STANDARTLAR TALABLARIGA MUVOFIQ SIFAT MENEJMENTI TIZIMLARINI JORIY ETISH BO'YICHA ISLOHATLAR</i> R.Rustamov A.Bobamatov A.Abdumalikov	428
<i>TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ARALASH, MASOFAVTY VA AN'ANVIY TA'LIM METODLARIDAN FOYDALANISHNING PSIXALOGIK XUSUSIYATLARI</i> Nasriddinova Nodira Olimjon qizi	437
<i>SHAXSNING HISSIY-IRODAVTY SOHASI VA KASBGA MOSLASHISH</i> Nasriddinova Nodira Olimjon qizi Nasriddinov Rustam A'zamkulovich Abduvoyitova Mavluda Abduazimovna	441
<i>"OILADA BOLA HAQQI HISOBLANGAN VAQT ME'YORINI TAQSIMLASHNING ILMIY-PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI"</i> Usmonova Hulkar Shavkat qizi	443
<i>OLIY TA'LIM MUASSASALARI TALABALARIDA SHAXSGA YO'NALTIRILGAN YONDASHUV ASOSIDA KASBIY KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISH METODIKASI</i> Ummatkulova Nigora Umarqulovna	448
<i>BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QITUVCHISI KREATIVLIKNING O'QITUVCHI PSIXOLOGIYASI BILAN BOG'LIQLIGI</i> Abduxalilova Muqaddas	453
<i>DIAGNOSTIK AMALIYOTDA QONNI TEKSHIRISH USULLARI</i> Kurbonova Z.Ch Babadjanova Sh.A	456
<i>TEMIR TANQISLIK ANEMIYASINING KLINIK LABORATOR DIAGNOSTIKASI, DAVOLASH USULLARI VA REABILITATSIYASI</i> Kurbonova Z.Ch Babadjanova Sh.A	462
<i>ПРЕИМУЩЕСТВО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ГРАНУЛЯТОРОВ ПРИ ИЗГОТОВЛЕНИИ ГРАНУЛИРОВАННЫХ КОРМОВ</i> Исакова Фарида Жазилаевна Исаков Акбар Анваржонович	471

Махаммадиева Гулдона Даминовна <i>BOLALAR HUQUQ VA ERKINLIK LARINI HIM OY A QILISH</i> A'zamova Zarnigor Farxod qizi Xalilova Mukambarxon Umidjon qizi Makulova Shoiraxon Ilxomjonovna	474
<i>IN THE PROCESS OF TECHNOLOGY CLASSES, GUIDE STUDENTS TO THE CHOICE OF PROFESSION</i> Mamatova Bakhora Murod kizi	477
<i>NOGIRONLIGI BOR SHAXSLARNI IJTIMOIIY REABILITATSIYA QILISHDA IJODIIY FAOLIYATNI RIVOJLANTIRISH USULLARI</i> X.A.Yulbarsova X.Salimjonov	481
<i>YURTIMIZDAGI ZAMONAVIIY ELEKTR STANSIYALARI, ENERGIYA MANBALARI VA ULARNING KELAJAKDAGI ISTIQBOLI</i> Abdullayev Abduvoxid Abdug'afar o'g'li Saydaxmetov Saidakramxon Toxirjon o'g'li Ro'ziboyev Navruz Bunyod o'g'li Ibrohimova Nafosatxon Pahlavon qizi	487
<i>MASOFAVVIY O'QITISHNI TASHKIL ETISH ISTIQBOLLARI</i> Mirzayeva Dilnoza Ulug'bek qizi	491
<i>5G RADIOALOQA TIZIMINING XUSUSIYATLARI</i> M.Sultonova B.Boltayev	495
<i>ВЕРБАЛИЗАЦИЯ КОНЦЕПТА «ВРЕМЯ» В ПАРЕМИЯХ АНГЛИЙСКОГО РУССКОГО И УЗБЕКСКОГО ЯЗЫКОВ</i> Саидмуротова Севара Ахмадалиевна Сиддикова И.А	500
<i>ОТРАЖЕНИЕ КОНЦЕПТА «ВРЕМЯ» В ПАРЕМИОЛОГИЧЕСКОМ ФОНДЕ АНГЛИЙСКОГО НАРОДА</i> Саидмуротова Севара Ахмадалиевна Сиддикова И.А	507
<i>WI-FI TARMOQLARIDA NOMA TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH</i> Pulaton Sh.U Xudayberdiyev N Ergasheva M	512
<i>«SAHIHI BUXORIY» HAQIDA MUHIM MA'LUMOTLAR</i> Salayev Sayyidiso	519
<i>KOGNITIV TILSHUNOSLIK HAMDA LINGVO MADANIYAT SHUNOSLIKDA LINGVOMADANIY TAHLIL</i> Obloqulova Shodiya	522
<i>ПРОБЛЕМА ЛЕКАРСТВЕННОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ВО ФТИЗИАТРИИ</i> Йитмасова тухфа давлатовна	526
<i>UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTEBLARIDA BIOLOGIYA FANI DARSLARI SAMARALI TASHKIL QILISH</i> M.Tilovova	537
<i>SHAYX ABDULQODIR IYSONING "HAQOIQ AN AT-TASAVVUF" ASARIDA INSON HAYOTIDA SOLIH INSONLAR BILAN SUHBAT QILISHNING QAY DARAJADA MUHIMLIGINI IFODALANISHI</i> Xurramxojiyev G'iyosiddin Haqqul o'g'li	541
<i>ОЦЕНКА ПЕРЕНОСИМОСТИ КИКБОКСЕРОВ К ГИПОКСИИ</i> Жумабоева Сабина Гиёсхан кизи	544
<i>HOZIRGI KORXONA FAOLIYATIDA INTERNET MARKETINGNING ROLI</i> Matniyozov Raxim Rajabbayevich	547
<i>WOMEN'S CLOTHING AND CHILDREN'S CLOTHING</i>	554

Oripova Muxabbat Maxmutovna Mirzakarimova Maxliyo Usmonaliyevna	
<i>GIDROTEXNIK BETONLARNING MUSTAHKAMLIGIGA YIRIK TO'LDIRUVCHILARNING TA'SIRI</i> Muslimov.T.D Tursunov.A	563
<i>РАЗРАБОТКА ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ НА ОСНОВЕ АЛГОРИТМОВ МАШИННОГО ОБУЧЕНИЯ ДЛЯ АНАЛИЗА ДАННЫХ СУПЕРМАРКЕТОВ</i> Джумабаева Назира Ниятбаевна	568
<i>METHODS USED IN TEACHING STUDENTS ENGLISH</i> Xoshimova Sevara Abdusamatovna	573
<i>NOANIQ PI CONTROLLER SIMULINKDA NOANIQ MANTIQIY BOSHQARUVNI MODELLASHTIRISH</i> Ishnazarov O.X Nabiyev M.B	577
<i>ДАВЛАТ ИНСТИТУТЛАРИНИ РАҚАМЛАШТИРИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ: ҲОЯДАН РЕАЛИЗАЦИЯГА</i> Султонов Махмудбек Хикмадбек ўғли	584
<i>THE CONCEPT OF "A MOTHER" IN THE ENGLISH AND UZBEK POETRY</i> Maxmudova Xolida	598
<i>O'QUVCHILARDA KREATIV FAOLLIKNI SHAKLLANTIRISH IJTIMOIIY PEDAGOGIK ZARURIYAT SIFATIDA</i> Toshpo'latova O'g'loy Abdurahmon qizi	601
<i>O'ZBEKISTONDA, UMUMTA'LIM MAKTEBLARDA KIMYO FANINI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH</i> Yusupova Hilolaxon Shuxratovna	604
<i>INGILIZ TILINI O'QITISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH</i> Qo'chqarova Hakima	606
<i>BIOLOGIYANI O'QITISHNING UMUMIY MAZMUNI VA METODLARI</i> Karimova Munira	610
<i>TIBBIY TASHXIS QO'YUVCHI TIZIMNING DASTURIY TA'MINOTINI YARATISH</i> Maxmasoatov Elbek Shoxli o'g'li	612
<i>OG'ZAKI NUTQ FORMULALARINING MOHIYATI MUHOKAMASI</i> Rahimberdiyeva Ruxsora Xudayberdiyevna	618

**PEDAGOGIK JAMOADA SOG'LOM IJTIMOY MUHITNI SHAKLLANTIRISHDA
RAHBAR FAOLIYATINING INNOVATSION SHAKLLARI, METODLARI VA
VOSITALARI**

Saidqulova Gavhar Odiljon qizi

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Maktabgacha ta'lim fakulteti o'qituvchisi

Annotatsiya. *Hozirgi rivojlanib borayotgan dunyoda pedagogik faoliyat faol ijtimoiy mavqega ega bo'lib, rahbarlarning ta'lim darajasini oshirish vazifalarini maqsadli ravishda amalga oshirishni talab etadi. Zamonaviy maktablarda maktab rahbari va pedagogik jamoa o'rtasidagi ratsional munosabatlar har ikki tomonning boshqaruv jarayonida ma'lum kasbiy kompetensiyalarni talab etadi. Ushbu maqolada maktab rahbari va pedagogik jamoaning bir-biriga o'zaro ta'siri haqida so'z boradi.*

Kalit so'zlar: *o'qituvchilar jamoasi, shaxs kamoloti, ta'lim-tarbiya, ta'lim psixologiyasi, tarbiya psixologiyasi, pedagogik faoliyat.*

O'qituvchilar jamoasini boshqarish mavzusini yoritishda boshqaruv psixologiyasini, pedagogik psixologiyani, shaxs psixologiyasi hamda muloqot psixologiyasini uzviy o'rganish va ularning kesimida yangi ilmiy muammoni yaratish bugungi yuksak taraqqiyot davrida ta'lim tizimi va jamiyatimiz taraqqiyoti uchun muhim ilmiy va amaliy ahamiyatga ega. O'qituvchilar jamoasining psixologik xususiyatlarini o'rganish, pedagogik faoliyat va o'qituvchi muloqotining o'zaro munosabati masalasi psixologiya fanida bir qadar tadqiq qilingan muammolardan biridir. Biroq mamlakatimizda, hozirgi zamon bolalariga pedagogik ta'sir o'tkazishda o'qituvchi ishlayotgan mikromuhitning ta'siri, bu sohada o'qituvchilarda shaxslararo muloqot madaniyatini shakllantirish, pedagogik jamoani boshqarish orqali u yerda ijodiy muhit va hamkorlikni, kasbga fidoyilik va qiziqishni shakllantirish va bu muammoning psixologik imkoniyatlarini aniqlash o'z yechimini kutayotgan muammolardan biri hisoblanadi. Chunonchi, o'qituvchining o'z jamoasidagi muloqot ko'nikmalarini shakllantirishda guruhning ruhiyati, pedagogik jamoa intellektual taraqqiyoti, irodasi, dunyoqarashi va e'tiqodi, kasbiy rivojlanish darajasini aniqlash, boshqaruv tarkibining psixologik taraqqiyoti kabi psixologik yondoshuvlarga tayanish maqsadga muvofiqdir.

Ta'lim muassasalarini boshqarishning bir qancha funksiyalari mavjud. V.S.Lazarev ular orasida rejalashtirish, tashkil etish, etakchilik va nazoratni ajratib turadi. Ushbu asosiy funktsiyalarga V.A.Slastenin pedagogik tahlil, maqsadni belgilash, tartibga solishni qo'shadi. Ushbu o'qituvchilarning fikrlarini umumlashtirib, biz pedagogik jamoani boshqarishning quyidagi funktsiyalarini ochib beramiz: tahlil qilish, maqsadni belgilash va rejalashtirish, tashkil etish, etakchilik, nazorat va tartibga solish.

Ushbu sohadagi tadqiqotlarning dolzarbligi ta'limda menejmentga oid ko'plab nashrlar bilan tasdiqlangan. Yu.A.Konarjevskiy, V.S.Lazarev, A.M.Moiseev, A.A.Orlov, M.M.Potashnik, P.V.Suntsov, V.A.Slastenin, P.I.Tretyakov, K.M.Ushakov, R.X.Shakurov, T.I.Shamova va boshqalar kabi yetakchi mutaxassislar.

Boshqaruv tizimi deyilganda boshqaruv apparati va ular o'rtasidagi bog'lanish tushuniladi. Boshqaruv tizimining tarkibini bir-biri bilan bog'langan teng huquqli birliklar va bo'g'inlar tashqil qiladi. Har bir bo'linma o'z vazifasiga ega bo'lib, bo'linma boshqaradigan vazifalar doirasini, uning faoliyat chegaralarini, vakolatlari va javobgarligini belgilaydi. Boshqaruv tizimi a'zolari rasmiy va norasmiy aloqalarda bo'ladi. Rasmiy aloqalar bu eng avvalo rahbarlar bilan bo'ysunuvchilar o'rtasidagi aloqalardir (vertikal aloqalar). Ular rahbarlikning va bo'ysunuvchilarning turiga qarab farq qiladi. Agar rahbarlik to'laqonli bo'lib kuyi bo'linmalar faoliyatiga doir barcha masalalarga daxldor bo'lsa, bu xildagi aloqa muntazam aloqa deb aytiladi. Rahbarlik cheklangay bo'lsa, u holda aloqa funksional bo'ladi. Bo'linmalar o'rtasida, vertikal aloqadan tashqari gorizontaal aloqalar ham mavjud bo'lib, ular muvofiqlashtirishni va hamkorlik qilish tarzidagi aloqalardir. Boshqaruv tizimida asosiy o'rinni rasmiy aloqalar egallaydi. Lekin norasmiy aloqalar ham muhim, ahamiyatga egaligini unutmaslik kerak. Bugungi kunda boshqaruvning ilmiy asoslangan va tajribada sinab ko'rilgan qoidalariga tayanmay turib, xalq xo'jaligini hamda korxonalarni samarali rivojlantirib va boshqarib bo'lmaydi. Ushbu qoidalar jamoalarni boshqarish va unga rahbarlik qilishni belgilab beradi.

Rahbarning jamoaga nisbatan madaniyatligi, xalqparvarligi, ya'ni;

Kishilarga e'tibor va hurmat;

- Kishilarga xayrixoh va iltifotli bo'lish;

- Oliyjanoblik va beg'arazlik, xolislik;

- Kishilarning qadr

- qimmatiga yetish kabilar;

- Fuqarolik va kasbiy burchini bajarish;

- Odamlarga ishonch kishilarning o'z kuchiga qobiliyatiga bo'lgan ishonchini qo'llab

- quvvatlay olish uni shaxsiy kamchiliklarini bartaraf qilishga yo'naltira bilish; - Yuqori

nutq madaniyatiga ega bo'lish va tashqi ko'rinishdagi ozodaligi;

- O'zaro munosabatdagi quyidagi oddiy e'tiqod qoidalariga rioya qilish;

- Xushmuomalalik;

- Sipolik;

- Kamsuqumlik;

- Vazminlik;

- Andishalilik;

- Mehnat va do'stlikdagi sherikchilikda o'zaro yordam va qo'llab

- quvvatlash;

- Hozirjavoblik va majburiylik so'zsiz bajarishlik;

- Prinsipiallik va ishonch;

- Talabchan. Rahbarning jamiyatga nisbatan madaniyatligi.

Yuqorida sanab o'tilgan sifatlar va xislatlar rahbar va xodimning jamoada o'z o'rmini topishga juda ahamiyatga ega.

Boshqaruv faoliyatining samaradorligi ko'p jihatdan maktab rahbarlarining pedagogik tahlil metodologiyasini qanday o'zlashtirganligi, aniqlangan faktlarni qanchalik chuqur o'rganishi va eng xarakterli bog'liqliklarni aniqlay olishi bilan belgilanadi. Maktab direktori faoliyatidagi o'z vaqtida yoki professional bo'lmagan tahlil maqsadni ishlab chiqish va

vazifalarni shakllantirish bosqichida qabul qilingan qarorlarning noaniqlik, noaniqlik va ba'zan asossizligiga olib keladi. Pedagogik yoki talabalar jamoasidagi ishlarning haqiqiy holatini bilmaslik pedagogik jarayonni tartibga solish va tuzatish jarayonida to'g'ri munosabatlar tizimini o'rnatishda qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi. Pedagogik tahlilning asosiy maqsadi boshqaruv funktsiyasi sifatida, Yu.A.Konarjevskiy pedagogik jarayonning holati va rivojlanish tendentsiyalarini o'rganish, uning natijalarini obyektiv baholash, so'ngra boshqariladigan tizimni tartibga solish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Bu funktsiya boshqaruv tsikli tuzilmasida eng ko'p vaqt talab qiladigan funktsiyalardan biridir, chunki tahlil o'rganilayotgan ob'ektdagi qismlarni yagona bir butunga taqsimlashni, tizimni tashkil etuvchi omillar o'rtasidagi aloqalarni o'rnatishni o'z ichiga oladi. Maktab ichidagi boshqaruv nazariyasi va amaliyotida Yu.A.Konarjevskiy va T.I.Shamova pedagogik tahlilning mazmuniga qarab asosiy turlarini aniqladi: parametrik, mavzuli, yakuniy.

Umumta'lim maktablarida pedagogik kadrlarni boshqarish muammosi, birinchi navbatda, bozor iqtisodiyotiga o'tish sharoitida maktablarimizda yosh avlodni tarbiyalash samaradorligini oshirish bilan bog'liq. Ta'lim va tarbiya masalasi har bir davrga xosdir. Bugungi kunda ham mustaqil davlatlar uchun raqobatbardosh mehnat resurslariga ehtiyoj yuqori. Ta'lim va tarbiya samaradorligiga maktabni boshqarish tizimini to'g'ri yo'lga qo'yish orqaligina erishish mumkin. Maktab ijtimoiy tashkilot bo'lib, u odamlarning (o'qituvchilar, o'quvchilar, ota-onalar) birgalikdagi faoliyati tizimi bo'lganligi sababli, uni samarali boshqarish mexanizmlarini ishlab chiqish bo'yicha ilmiy tadqiqotlar olib borilishi maqsadga muvofiq bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1.G'oziyev, E. (2010). Umumiy psixologiya. Yangi asr avlodi.
- 2.Davletshin, M. (2002). Umumiy psixologiya. TDPU.
- 3.Suyarov, A. (2017). The present condition of tourism in Samarkand, the results of research survey from tourists in region. SCOPE Acad. HOUSE BM Publ. 103, 41-46.
- 4.Samarova Shoxista Rabi'djanovna, Rakhmonova Muqaddas Qahramanovna, Mirzarahimova Gulnora, Ikromovna, Maratov Temur Gayrat ugli, Kamilov Bobir Sultanovich. (2020). Psychological aspects of developing creative personality and the concept of reduction of creativity to intellect. JCR. 7(17): 498-505. doi: 10.31838/jcr.07.17.69
- 5.Jabbor Usarov. (2019, June). Using Teaching Methods for Development Pupil Competencies. International Journal of Progressive Sciences and Technologies, 15(1), 272-274.
6. NS Erkaboeva, MU Kurbanov Scientific Organization and Management of Pedagogical Team Activities - Spanish Journal of Innovation and Integrity, 2022
7. KM Ummatovich, TN Sadullayevna Management of the teaching staff and improving the quality of education - ACADEMICIA: An International Multidisciplinary ..., 2020